

Erika Mäkelä

“ILMASTOASIOISSA TARVITAAN EHDOTTOMASTI HERÄTTELYÄ, MUTTA”

Elokapinan toiminnan kehystäminen suomalaisten
sanomalehtien pääkirjoituksissa

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Kandidaatintutkielma

Toukokuu 2023

TIIVISTELMÄ

Erika Mäkelä: "Ilmastoasioissa tarvitaan ehdottomasti herättelyä, mutta":
Elokapinan toiminnan kehystäminen suomalaisten sanomalehtien pääkirjoituksissa
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Viestinnän monitieteinen tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2023

Tässä tutkielmassa tarkastelen ympäristöliike Elokapinan toiminnan kehystämistä suomalaisten sanomalehtien pääkirjoituksissa. Tutkimuksen aineisto koostuu 13:sta vuonna 2021 kirjoitetusta pääkirjoituksesta. Niissä käydään läpi Elokapinan tuona aikana järjestämiä mielenosoituksia sekä osittain vuonna 2020 järjestettyä Hätäjarru-mielenosoitusta.

Tutkielman viitekehyksessä käyn läpi suomalaisen ympäristö- ja ilmastoliikehännän historiaa sekä journalismin ja ilmastoaktivismin suhdetta. Hyödynnän myös mediatapahtuman käsitettä pääkirjoitusten tarkastelussa. Analyysimetodinani käytän kehysanalyysia erityisesti Robert Entmanin määritelmän mukaisesti. Löysin analyysissa viisi kehystä, joita ovat ärsyttämisen ja polarisaation kehys, nuoruuden ja idealismin kehys, väärin keinojen kehys, oikeiden keinojen kehys sekä kipuilevan valtiovallan kehys.

Elokapina kehystetään aineistossa tahona, jonka kansalaistottelemattomuus ärsyttää tavallisia ihmisiä, luo jakolinjoja sekä polarisoi ilmastomuutoskeskustelua. Liikkeen tavoitteet nähdään jaloina ja osittain epärealistisina, mutta heidän valitsemansa keinot toimivat näitä tavoitteita vastaan. Elokapinan toiminta aiheuttaa pääkirjoitusten mukaan myös haasteita poliisille, poliitikoille ja oikeuslaitokselle. Kirjoituksissa tunnustetaan myös liikkeen strategian perustuvan julkisuudelle.

Analyysini tulokset kertovat, että median tavat kehystää Elokapinaa ovat kokonaisuudessaan melko yhtäläisiä ja negatiivisia, vaikka erityisesti kahdessa pääkirjoituksessa esitetään asiaan vaihtoehtoisia näkökulmia. Tulokset ovat osittain linjassa aiemman tutkimuksen kanssa.

Tutkimusasetelmasta ei voi päätellä millaista representaatiota Elokapina on saanut uutisoinnissa, mutta se tarjoaa katsauksen pääkirjoitustoimitusten suhtautumiseen liikettä kohtaan. Pohdinnassani esitän, että journalististen medioiden huoli Elokapinasta polarisoimassa ilmastomuutoskeskustelua kytkeytyy siihen, miten hyvin ne voivat itse edistää ilmastomuutoksen vastaista työtä tulevaisuudessa.

Avainsanat: Elokapina, ilmastojournalismi, ilmastoaktivismi, kehysanalyysi, mediatapahtuma, journalismi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	3
2.1	Ympäristö- ja ilmastoliikelihoodinnän historiaa Suomessa	3
2.2	Ilmastoaktivismi ja journalismi	4
2.3	Mediatapahtumat	6
2.4	Hätäjarru-, Kesäkapina ja Syyskapina-mielenosoitukset.....	7
2.4.1	Hätäjarru-mielenosoitus	7
2.4.2	Kesäkapina	8
2.4.3	Syyskapina	9
2.5	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymys	10
3	TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO.....	11
3.1	Aineisto	11
3.2	Kehysanalyysi	13
4	ANALYYSI JA TULOKSET.....	15
4.1	Kehykset.....	15
4.1.1	Ärsyttämisen ja polarisaation kehys.....	15
4.1.2	Nuoruuden ja idealismin kehys	17
4.1.3	Väärin keinojen kehys.....	18
4.1.4	Oikeiden keinojen kehys	20
4.1.5	Kipuilevan valtiovallan kehys	21
4.2	Tutkimuskysymykseen vastaaminen.....	23
5	POHDINTA.....	26
	LÄHTEET	28
	LIITE 1: AINEISTO	35
	LIITE 2: KEHYKSET	36

1 JOHDANTO

Elokapina on Isossa-Britanniassa perustetun ulkoparlamentaarisien ympäristöliike Extinction Rebellionin (XR-liike) suomalainen osasto. Extinction Rebellion perustettiin 31. lokakuuta 2018 ja toiminta Suomessa alkoi marraskuussa 2018 (Elokapina.fi, 2022).

Elokapinalla on kolme vaatimusta, jotka koskevat Suomen hallituksen toimintaa: hallituksen on julistettava ilmasto- ja ympäristöhätätila ja ryhdyttävä säännölliseen kriisitiedotukseen. Toiseksi on luotava sitova lainsäädäntö hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2025 mennessä ja aloitettava välittömästi laaja ekologinen jälleenrakennus. Kolmanneksi hallituksen on kutsuttava koolle kansalaisfoorumi, joka käy puntaroivia keskusteluja tutkimustiedon pohjalta ja tekee ehdotuksia sosiaalisesti oikeudenmukaisista päästövähennyskohteista ja luonnonsuojelutoimista, jotka eduskunnan on käsiteltävä. (Elokapina.fi, 2022.)

Elokapinan toiminta keskittyi aluksi lähinnä puheisiin, performansseihin ja mielenosoituksiin, joissa ei harjoitettu kansalaistottelemattomuutta (Mäntymaa 2019). Ensimmäisen kerran Elokapina sulki tien Helsingissä huhtikuussa 2019, kun noin kaksikymmentä mielenosoittajaa katkaisi liikenteen Kaivokadulta viideksi minuutiksi (Maukonen 2019).

Liikkeen tunnetuimmiksi mielenosoituksiksi ovat nousseet syksyn 2020 Hätäjarru-mielenosoitus sekä vuoden 2021 Kesäkapina- ja Syyskapina mielenosoitukset, joissa mielenosoittajat harjoittivat kansalaistottelemattomuutta. Kansalaistottelemattomuus on avointa ja julkista toimintaa, jossa rikotaan ongelmalliseksi koettua lakia tai säädöstä ja kärsittää sen seuraukset jonkin asiantilan muuttamiseksi (Eskelinen, Seppälä ja Ryyänen 2019).

Tässä tutkielmassa tarkastellaan Elokapinan vuoden 2021 mielenosoitusten saamaa käsittelyä suomalaisten sanomalehtien pääkirjoituksissa. Pääkirjoitukset avaavat ikkunaan toimituksien arvomaailmaan ja kertovat tämän tutkielman kontekstissa

esimerkiksi siitä, millainen rooli yhteiskunnassa annetaan kansalaistottelemattomuudelle ja ilmastoaktivismille.

Valitsin tämän aiheen tutkielmalleni, sillä koronapandemian aikaan ilmastonmuutokseen liittyvät kysymykset tuntuivat pääsevän otsikoihin vain Elokapinan toiminnan kautta. Median suhtautuminen liikkeeseen vaikutti kuitenkin nihkeältä etenkin pääkirjoituksissa, vaikka itse lehtien sivuilla muuten yleisöä tunnuttiin kannustavan ilmastouhkaan heräämiseen.

Jos ilmastokysymystä pitävät pinnalla vain aktivistit, joihin media ei suhtaudu suopeasti, voiko se vaikuttaa ihmisten yleiseen asennoitumiseen koko ilmastokriisin suhteen? Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneeli IPCC:n tuoreimman vuoden 2023 maaliskuussa julkaistun raportin mukaan 1,5 asteen lämpenemisen haamurajasta kiinni pitämiseksi päästöjen pitäisi vähentyä puoleen nykyisestä vuoteen 2030 mennessä ja aika toimille on nyt (Jokinen ja Rautaheimo 2023).

Seuraavaksi käsittelen tutkimuksen teoreettista viitekehystä. Kerron ympäristöliikkeen historiasta Suomessa sekä ilmastoaktivismiin ja -journalismin suhteesta. Käsittelen myös mediatapahtuman käsitettä sekä kertaan Elokapinan toimintaa Suomessa.

Luvussa kolme käyn läpi tutkielman aineistoa ja metodologiaa. Neljännessä luvussa käyn läpi analyysin tuloksia ja lopuksi pohdin näiden tulosten merkitystä. Lopuksi pohdin tulosten merkitystä sekä mahdollisia jatkotutkimuksen aiheita.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Käyn tämän luvun ensimmäisessä alaluvussa läpi ympäristöliikkeen historiaa suomalaisessa kontekstissa. Ympäristöliikkeen historian tarkastelu asettaa Elokapinan toiminnan osaksi jatkumoa, jolla on juuret jo vuosikymmenten takana. Samalla se osoittaa, että ympäristöaktivismi on ollut suomalaisessa mediassa jo ennenkin tarkastelussa.

Toisessa alaluvussa käyn läpi ilmastoaktivismiin ja -journalismin nykysuhdetta ja kolmannessa alaluvussa taustoitin Elokapinan toimintaa Suomessa.

2.1 Ympäristö- ja ilmastoliikkeen historiaa Suomessa

Tutkija Esa Konttinen jaottelee ympäristöliikkeen synnyn sotien jälkeisessä Suomessa neljään aaltoon (Konttinen 1999b, 21).

Ennen 1960-lukua luonnonsuojeluliikkeitä keskittyi konservationistiseen koskemattoman luonnon säilyttämiseen, erityisesti vuonna 1938 perustetussa Suomen luonnonsuojeluyhdistyksessä¹. Nuoremmat jäsenet haastoivat tätä ideologiaa yhdistyksen sisällä asettamalla ympäristöongelman keskiöön ihmisten ja teollisuuden aiheuttamat saasteet. (Konttinen 1999b, 8.)

Ensimmäinen aalto oli siis ajatusmallien muutos konservationismista ympäristönsuojeluun, jota vauhditti aikakauden nopea teollistuminen ja sen mukanaan tuomat ongelmat. 1970-luvulta 1980-luvun alkuun kestänyttä toista aaltoa leimasivat yksilöllisyys sekä vaihtoehtoisten elämäntapojen, kuten kasvissyönnin ja mielenosoitusten yleistyminen. Aikakauden kulminaationa voidaan pitää Koijärven mielenosoitusta, jossa mielenosoittajat harjoittivat kansalaistottelemattomuutta

¹ Suomen luonnonsuojeluyhdistys tunnetaan nykyään Suomen luonnonsuojeluliittona (SLL).

kahlehtimalla itsensä kaivinkoneisiin estääkseen lintujärven kuivattamisen. (Konttinen 1999b, 21–26.)

1980-luvun lopulla liikkeelle lähteneen kolmannen aallon keskiössä oli metsien suojelu, joka oli metsäteollisuuden nojaavassa maassa kuuma kiistanaihe. Luonnonsuojelijat kohtasivat aarniometsien suojelussa vastahakoisia paikallisia, joiden mielestä aktivisteja ei kiinnostanut heidän toimeentulonsa. Symbolisella tasolla liikkeen fokus siirtyi pois ihmisestä kohti ekosentristä ajattelua. (Konttinen 1999b, 29–31.)

Konttinen nimeää neljänneksi aalloksi eläinoikeusaktivismin nousun, joka muistetaan erityisesti vuoden 1995 “kettutyttöjen” iskuista turkistarhoille, joissa tarhaeläimiä vapautettiin luontoon (Konttinen 1999b, 33). Myöhemmässä tutkimuksessa neljänneksi aalloksi on myös nimetty globalisaatiokriittinen liikehdintä, joka kritisoi vuosituhannen vaihteessa kapitalismia suurmielenosoituksilla (Kumpu 2020, 30).

2000-luvulta lähtien ilmastonmuutos on noussut koko ympäristödiskurssin keskiöön ja osittain jopa korvannut ympäristökeskustelua. Tutkija Ville Kummun mukaan ilmastonmuutos on “myös aktivoinut sellaista ympäristöherätyksen alkuajoista tuttua ajattelua, joka vaatii ympäristön pilaamista oikeuttavan kestävän kehityksen sijaan radikaaleja yhteiskunnallisia muutoksia maailmanlopun välttämiseksi”. (Kumpu 2020, 16–17.)

2.2 Ilmastoaktivismi ja journalismi

Väliverrosen mukaan ympäristöongelmien osalta tutkijoiden tärkein työ on tehdä näkymätön näkyväksi, kun taas median tehtävä on tuoda ongelmat julkiseen keskusteluun, jotta asioita voitaisiin ruveta muuttamaan (Väliverronen 1996, 44). Julkisen huomion kohteeksi ympäristöongelmat eivät kuitenkaan ole päätyneet itsestään, vaan vuosikymmenten kuluessa ympäristöliikkeiden, -järjestöjen ja muiden toimijoiden toimesta (Väliverronen 1996, 47).

Ympäristöaiheet ovat jokseenkin ristiriidassa medialogiikan ja journalististen toimintatapojen kanssa, lukuun ottamatta “äkillisiä ympäristöonnettomuuksia,

poliittisia kiistoja tai mielenosoituksia”, sillä ympäristöaiheet mielletään hitaasti eteneviksi, monimutkaisiksi ja abstrakteiksi (Kumpu 2020, 22).

Eiden ja Kuneliuksen tutkimuksessa nuorten ilmastoaktiivisten kontribuutioista ilmastokeskustelulle todetaan, että nuoret aktivistit ovat onnistuneet luomaan itselleen tärkeän roolin vakiintuneiden ilmastopoliittisten toimijoiden rinnalle: he toimivat tieteellisen tiedon ja ilmastomuutoksen lieventämisen lähettiläinä (Eide ja Kunelius 2021, 1). Erityisesti IPCC:n vuoden 2018 raportti, joka muistetaan 1.5 asteen lämpenemisrajan asettamisesta, on lisännyt nuorten ilmastoliikkeen aktiivisuutta *Fridays for Future* -liikkeen² ohella (Eide ja Kunelius 2021, 3–4).

Eiden ja Kuneliuksen tutkimuksessa haastatellut aktivistit kuvailevat näkevänsä median ja journalistit liittolaisina, jotka luovat aktivismille huomiota ja poliittista valtaa. Aktivistit mieltivät nuoren ikänsä kaksiteräiseksi mieheksi: nuoruus oli itsessään yksi uutiskriteereistä, mutta toisaalta journalistit saattoivat olla ottamatta heitä vakavasti sen vuoksi. (Eide ja Kunelius 2021, 14.)

Esimerkiksi *Fridays for Future* -liikkeen Saksan aktivisteista kirjoitettua uutisointia tutkiessaan Bergmann ja Ossewaarde huomasivat, että mediarepresentaatiot keskittyivät usein ilmastokeskustelun sijaan aktivistien kuvaamiseen oppilaina ja lintsaajina, joilla on lain mukainen velvollisuus koulussa käyntiin (Bergmann ja Ossewaarde 2020, 286–287).

Ilmastoaktivistit ovat lähiaikoina hyödyntäneet enenevässä määrin julkisuutta keräävää, poliittisesti motivoitunutta lain rikkomista (Scheuerman 2022, 1). Nykyisessä hybridissä mediaympäristössä aktivistit voivat hyödyntää mediaa osana strategiaansa perustamalla toimintansa dramaattisiin ja häiritseviin taktiikoihin, kuten

² *Fridays for Future* on ilmastoaktivisti Greta Thunbergin aloittama ilmastoliike, jonka nuoret jäsenet ovat koululakossa perjantaisin ilmastotekojen vaatimiseksi (Eide ja Kunelius 2021, 2).

massamielenosoituksiin tai kansalaistottelemattomuuteen saadakse näkyvyyttä (Caren, Andrews ja Lu 2020, 446).

Ilmastonmuutoksen vastaiseen kansalaistottelemattomuuteen liittyen journalistisen median toiminnasta löytyy heikosti tutkimusta. Culver ja McLeod kuitenkin toteavat *Black Lives Matter* –mielenosoitusten kehystämiseen liittyvässä tutkimuksessaan, että kansalaistottelemattomuutta hyödyntävistä mielenosoituksista uutisoitaessa media keskittyy usein toiminnan rikollisuuteen itse protestoitavan asian kustannuksella (Culver ja McLeod 2023, 219). He toteavat myös, että kun yleisön tiedon pohjana liikkeen toiminnasta on pääasiassa valtamedian uutisointi, joka keskittyy mielenosoitusten aiheuttamiin vahinkoihin ja väkivaltaan, se voi aiheuttaa yleisössä pelon ja halveksunnan tunteita. Ne voivat taas johtaa mielipiteen- ja kokoontumisvapautta rajoittavan lainsäädännön kannatuksen nousuun. (emt., 220.)

2.3 Mediatapahtumat

Viestinnän tutkimuksen käsite *mediatapahtuma* kuvaa tietynlaista, yleensä televisioitua tilaisuutta, joka nostetaan merkittäväksi mediarituaaliksi normaalin uutisvirran ulkopuolelle (Dayan ja Katz 1992).

Käsitteen kehittäjien Dayanin ja Katzin mukaan mediatapahtuma keskeyttää normaalin rutiininomaisen arjen, se kehystetään historiallisina seremoniana, tapahtuma lähetetään suorana ja se on suunniteltu median ulkopuolisen tahon toimesta. Mediatapahtumat ovat juhlavaa katsottavaa, jotka kutsuvat laajan yleisönsä jakamaan saman kokemuksen. (emt.)

Dayanin ja Katzin alkuperäisteos on julkaisustaan lähtien herättänyt kritiikkiä: mediatapahtumien narratiivien eroja esimerkiksi eri maiden lähetyksien välillä ei huomioitu ja tapahtumia tarkasteltiin lähinnä niiden televisiolähetysten kautta muusta uutisoinnista piittaamatta (Sonnevend 2018).

Dayan on myöhemmin todennut, että mediatapahtumat ovat kadottaneet osan lumouksestaan. Uutiset ovat saaneet rituaalisempia piirteitä ja mediatapahtuma on

banalisoitunut harmaalle alueelle, jossa mediatapahtuman ja uutisen välinen raja hämärtyy. Mikä vain uutistapahtuma voi tuotantoa muuttamalla muuntua mediatapahtumaksi. (Dayan 2010, 28–29.) Myös mediatapahtumien kapeat skenaarioiden raamit on nostettu uudelleenarvioitiin (Couldry, Hepp ja Krotz 2010, 7).

Katzin ja Liebesin mukaan katastrofi-, terrorismi- ja sotauutisointi ovat jättäneet perinteiset mediatapahtumat osaltaan varjoonsa ja ”häiritsevät tapahtumat” (*disruptive events*) ovat yhteistuotantoa median ja vallitsevan järjestelmän sijaan median ja järjestelmän vastaisten häiriköijien välillä (Katz ja Liebes 2010, 32). Tämän tutkielman kannalta on relevanttia, että he määrittelevät mielenosoitukset ja lakot mediatapahtumina, jotka ovat ”sovittuja, hyväksytyjä häirinnän muotoja” (emt., 35).

Sumiala, Valaskivi, Tikka ja Huhtamäki tutkivat Charlie Hebdo -satiirilehden toimitukseen tehdyn terrori-iskun uutisointia *hybridinä mediatapahtumana* (Sumiala ym. 2018). Käsitteen taustalla on Chadwickin (2013) ajatus *hybridistä mediasysteemistä*, jossa uudet ja vanhat medialogiikat limittyvät ja sekoittuvat toisiinsa.

Sumialan ym. mukaan hybridin mediatapahtumaa tutkittaessa tulee kiinnittää erityistä huomioita sen eri toimijoiden, viestien ja alustojen vuorovaikutukseen, jotka muodostavat tapahtuman ‘aidot’ sekä ‘viraalit’ narratiivit (Sumiala ym. 2018, 15–16).

2.4 Hätäjarru-, Kesäkapina ja Syyskapina-mielenosoitukset

Elokapina on järjestänyt Suomessa useita mielenosoituksia. Kertaan lyhyesti seuraavaksi Kesäkapinan, Syyskapinan ja Hätäjarru-mielenosoituksen tapahtumia, sillä ne nousevat esiin empiirisessä aineistossani.

2.4.1 Hätäjarru-mielenosoitus

Suurta mediahuomiota keräsi 3. lokakuuta vuonna 2020 Helsingissä järjestetty Hätäjarru-mielenosoitus, jossa Elokapinan aktivistit aloittivat tiesulun Kaisaniemenkadun ja Unioninkadun risteyksessä puolen päivän aikaan (Ikävalko ja Stenroos 2020). Mielenosoituksen tavoitteena oli Elokapinan mukaan vaatia Marinin

hallitusta julistamaan ilmastohätätila Suomeen sekä ryhtyä toimiin hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi (Elokapina 2020).

Helsingin poliisilaitoksen myöhemmän tiedottamisen mukaan Elokapina-liikkeen kanssa olisi sovittu kulkuemuotoisesta mielenosoituksesta, mutta noin 150 ihmistä teki kuitenkin tiesulun Unioninkadulle. Hajaantumiskäskyn noudattamisen sijaan osa siirtyi vielä Kaisaniemenkadun ajoradalle. Poliisin mukaan tehtävässä olivat mukana lähes kaikki Helsingin partiot, ja hälytystehtävien kasaantuessa poliisi päätyi käyttämään OC-kaasusumutetta. (Kirsi ja Rautio 2020.)

Ennen sumutteen käyttöä poliisi yritti poistaa ihmisiä kadulta käskyttämällä ja kantamalla pois ajoväylältä, mutta osa palasi istumaan tielle. Sumutetta käytettiin poliisin kertoman mukaan niihin, jotka eivät totelleet käskyjä ja heitä "varoitettiin selkeästi". (emt.)

Voimakeinojen käyttö rauhanomaista mielenosoitusta vastaan herätti voimakasta keskustelua, ja useat kansanedustajat ottivat sosiaalisessa mediassa kantaa poliisin toimintaan. Poliisin voimakeinojen käyttöä ihmetteli esimerkiksi sisäministeri Maria Ohisalo, joka kyseenalaisti Twitterissä voimankäytön tarpeellisuuden. (Ikävalko ja Stenroos 2020.)

Apulaisvaltakunnansyyttäjä Jukka Rappe nosti kesäkuussa 2022 seitsemää Hätäjarru-mielenosoituksessa toiminutta poliisia vastaan syytteitä virkavelvollisuuden rikkomisesta, pahoinpitelystä sekä yllytyksestä (Kuokkanen 2022).

2.4.2 Kesäkapina

Elokapina järjesti Kesäkapina-mielenosoituksen 17.6.2021 ja 24.6.2021 välisenä aikana. Mielenilmaus alkoi torstaina 17. kesäkuuta noin yhden aikaan päivällä, kun noin 200 aktivistia kokoontui Mannerheimintien ajoradalle Pikkuparlamentin eteen. Osa aktivisteista leiriytyi tielle ja poliisi turvasi yön läpi jatkunutta mielenosoitusta liikenteeltä. Perjantaina 18. kesäkuuta poliisi asetti betoniporsaita Mannerheimintielle mielenosoittajien turvallisuuden takaamiseksi. Saman päivän iltana Elokapina siirsi

mielenosoituksensa Unioninkadun ja Yrjö-Koskisen kadun risteykseen, jossa aktivistit leiryivät kaksi yötä. (Karppi ym. 2021.)

Sunnuntaina 20. kesäkuuta poliisi poisti noin 15 hengen vastamielenosoituksen Kaisaniemenkadun liikenneympyrästä. Noin viiden aikaan alkuillasta Elokapinan mielenosoittajat palasivat Mannerheimintielle Eduskuntatalon kohdalle estämään liikenteen kulkua. Poliisi ilmoitti, ettei tien katkaisemista enää sallita ja aloitti mielenosoittajien kiinniottamisen, jota varten paikalle tuotiin bussi. Yhteensä poliisi teki Mannerheimintiellä 104 kiinniottoa ja Unioninkadulla 12, ja kaikki mielenosoittajat vapautettiin seuraavaan päivään mennessä. (emt.)

Kesäkapina jatkui maanantaina 21. kesäkuuta Senaatintorilla (emt), jossa mielenosoittajat leiryivät paviljongeissa ja teltoissa (Hirvonen 2021). Torstaina 23. kesäkuuta mielenosoittajat siirtyivät Säätytalolle, jonne hallitus oli kokoontunut pitämään iltakoulun ilmastokysymyksiin liittyen (Karppi ym. 2021). 24. kesäkuuta Elokapina tiedotti Kesäkapinan päättyvän (emt.).

2.4.3 Syyskapina

Syyskapina-mielenosoitus alkoi 29.9.2021 Eduskuntatalon edustalla. Elokapina oli neuvotellut mielenosoituksen järjestelyistä poliisin kanssa, mutta asettui heidän tahtonsa vastaisesti noin kuuden aikaan illalla Mannerheimintien ajoradalle. Poliisin poistumiskäskyä noudattamatta jättäneitä aktivisteja alettiin poistaa ajoradalta busseihin seitsemän jälkeen. Yhteensä poliisi otti kiinni sadoista mielenosoittajista 141. (Koskela ym. 2021.)

Mielenosoitus jatkui jälleen seuraavana päivänä 30. syyskuuta, jolloin silloinen ulkoministeri Pekka Haavisto kävi tapaamassa mielenosoittajia. Ajorataa ei kuitenkaan tukittu, kuten ei myöskään seuraavana päivänä. Elokapina valtasi jälleen 2. lokakuuta Mannerheimintien ajoradan, ja mielenosoittajat pystyttivät tielle teltoja. Poliisi aloitti jälleen poistumiskäskyjen jälkeen mielenosoittajien kiinniottamisen ja otti kiinni päivän aikana yhteensä 142 ihmistä. (emt.)

Neljä päivää myöhemmin 6. lokakuuta Elokapina sulki Hakaniemen ja Helsingin ydinkeskustan yhdistävän Pitkänsillan. Poliisi antoi mielenosoittajille poistumiskäskyn ja otti kiinni 123 sitä noudattamatta jättänyttä henkilöä. (emt.)

8. lokakuuta Elokapinan aktivistit lukittautuivat ja liimautuivat Valtioneuvoston linnan sisäänkäynneille (emt.).

Poliisi otti kiinni 51 mielenosoittajaa, joista osa oli kiinniotettuna yli vuorokauden. Poliisihallitus tutki Helsingin poliisin toimintaa, sillä se myönsi mielenosoituksen jälkeen arvioineensa turvallisuushan väärin, mutta moitteita löytyi vain sisäisestä viestinnästä. (Karhu 2022.)

2.5 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymys

Tarkoitukseni on selvittää, millainen median suhtautuminen on Elokapinan kaltaiseen julkisuutta hyväkseen käyttävään ilmastoliikkeeseen. Extinction Rebellionin toiminnasta Isossa-Britanniassa löytyy jonkin verran aiempaa tutkimusta, mutta Suomen Elokapinasta on mediaan liittyen tähän mennessä tehty vain joitakin opinnäytetöitä. Niissä on analysoitu muun muassa liikkeen protestikuvien representaatioita (Suppanen 2022), kansalaistottelemattomuuden käsittelyä lehtiartikkeleissa (Heiskanen 2022) sekä elokapina-aihetunnisteellisten tviittien diskursseja (Helminen 2021). Elias Kaskelan maisterintutkielmassa *Elokapina-kohun muodostuminen journalismin ja Twitterin vuorovaikutteisessa julkisuudessa* Hätäjarru-mielenosoitusta tutkitaan hybridinä mediatapahtumana (Kaskela 2022).

Tutkimuskysymykseni on seuraava: Miten Elokapinaa ja sen toimintaa kehystetään suomalaisten sanomalehtien pääkirjoituksissa?

3 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

3.1 Aineisto

Valitsin tutkielmani aineistoksi 13 Elokapinan toimintaa käsittelevää pääkirjoitusta (Liite 1). Jaakkolan määritelmän mukaan pääkirjoitus on ”sanomalehden artikkeli- tai päätoimittajan laatima mielipidekirjoitus, joka edustaa lehden virallista linjaa” (Jaakkola 2013, 229). Pääkirjoitus on pitkään ollut journalistisena genrenä juttutyyppejen historiaa tutkineen Pietilän mukaan konservatiivinen (Pietilä 2008, 559).

Kuparinen moittii *Journalistin*³ pääkirjoituksessa pääkirjoitusten kirjoittajia: muiden toimittajien työ ongelmien paljastamisesta valuu hukkaan, kun pääkirjoitukset tarjoavat hyvinvointiyhteiskunnan pelastamiseen julkisen talouden leikkauksia sekä verojen ja velan vastustamista (Kuparinen 2022). Pääkirjoitukset määritelmää lehden linjaa edustaviksi mielipidekirjoituksina on myös siis kyseenalaistettu, sillä niiden sisällöt ja lehden varsinaisten uutisten tarjoamat näkökulmat voivat olla ristiriidassa keskenään.

Tekstit on julkaistu vuoden 2021 aikana suomalaisissa sanomalehdissä. Valitsin aikarajaukseksi 1.1.–18.10.2021, sillä alustavien aineistohakujen perusteella valtaosa Elokapinaa käsittelevistä pääkirjoituksista on kirjoitettu silloin. Aineistoon mukaan valittujen pääkirjoitusten käsittelemät aiheet ovat tällöin myös yhtenäisempiä, sillä niissä käydään läpi lähinnä Kesäkapinan ja Syyskapinan tapahtumia, eikä aiempia vuonna 2020 järjestettyjä mielenosoituksia.

Aineiston rajaus kyseisiin julkaisuihin perustuu tiedonhakuun Googlen hakukoneen avulla hakusanoilla ”elokapina” ja ”pääkirjoitus”. Valintakriteerinä juttutyypin ja aikarajauksen toimi myös se, että pääkirjoituksen täytyy käsitellä pääasiallisesti Elokapinaa ja sen toimintaa: rajauksen ulkopuolelle jäi esimerkiksi Kirkon ja kaupungin pääkirjoitus, jossa käsiteltiin lähinnä kirkon ja liikkeen suhdetta (Heinimäki 2021).

³ Journalisti on Suomen Journalistiliiton jäsenlehti.

Aineiston pääkirjoitukset on poimittu seuraavista julkaisuista: *Iltalehti*, *Iltta-Sanomat*, *Kouvolan Sanomat*, *Ilkka-Pohjalainen*, *Helsingin Sanomat*, *Helsingin Uutiset*, *Savon Sanomat*, *Voima* ja *Suomenmaa*. Elokapinaa käsitteleviä kirjoituksia löytyi siis laajalti halki mediakentän. Valituista julkaisuista on otettu aineistoon jokainen Elokapinaa käsittelevä pääkirjoitus, joka löytyi lehden verkkojulkaisun sisäisen hakukoneen kautta valitulla aikavälillä. Julkaisujen sisäisen haun aikaväli perustuu ensimmäisen hakukoneen avulla tekemäni haun tuloksiin.

Iltapäivälehdistä aineistoon valikoitui *Iltta-Sanomilta* yksi pääkirjoitus ja *Iltalehdeltä* kolme. *Helsingin Sanomilta* aineistoon otettiin kaksi pääkirjoitusta. Muilta maakunta- ja aluelehdistä, eli *Kouvolan Sanomilta*, *Ilkka-Pohjalaiselta* sekä *Savon Sanomilta* valikoitui kultakin aineistoon yksi pääkirjoitus. *Savon Sanomista* valitsin lisäksi päätoimittaja Seppo Rönkön Päätoimittajalta-palstalle kirjoittaman tekstin *Ilmastohuoli ei ole harvojen performanssi*. Otin kyseisen tekstin mukaan aineistoon, sillä se käsittelee keskeisesti Elokapinaa, ja näkemykseni mukaan päätoimittajan kirjoittama, kantaa ottava kirjoitus on rinnastettavissa pääkirjoitukseen. Tätä tukee luvun alussa mainitsemani Jaakkolan pääkirjoituksen määritelmä.

Kaupunkilehdistä aineistoon valikoitui yksi pääkirjoitus *Helsingin Uutisilta*. Kahdesti viikossa ilmestyvä julkaisu kuuluu Keskisuomalainen-konserniin ja se tavoittaa printissä ja verkossa 406 000 lukijaa (Etelä-Suomen Media 2023). Keskustan puoluelehti *Suomenmaalta* aineistoon on valittu myös yksi pääkirjoitus. Kerran kuussa ilmestyvällä painetulla lehdellä on 10 000 lukijaa kuukaudessa ja Suomenmaan verkkosivuilla 650 000 käyntiä kuukaudessa (Suomenmaa 2023). En rajannut puoluelehtiä ulos aineistosta, sillä vaikka niillä on poliittisia kytköksiä niin rahoituksen ja arvojen puolesta (Holmberg 2004, 94), *Suomenmaa* kuuluu kuitenkin Julkisen sanan neuvoston (JSN) jäsenlehtiin. Aineistoon kuuluu myös yksi pääkirjoitus *Voima*-lehdestä. Voima Kustannus Oy:n julkaisema lehti määrittelee itsensä sivuillaan puoluepoliittisesti sitoutumattomaksi kulttuurilehdeksi (Voima 2021a). JSN:n jäseniin kuuluva *Voima* ilmestyy painettuna kymmenen kertaa vuodessa, minkä lisäksi se julkaisee verkkosivuillaan sisältöä arkipäivisin (Voima 2021b).

3.2 Kehysanalyysi

Kehysanalyysi on laajalti käytetty tutkimusmenetelmä humanistisissa tieteissä. Termin popularisoijana pidetty sosiologi Erving Goffman käsitteli vuonna 1974 julkaistussa kirjassaan *Frame analysis: An Essay on the Organization of Experience* kehysanalyysia ihmisen tapana jäsenellä omaa kokemustaan.

Kehystäminen on Robert Entmanin mukaan humanistisissa tieteissä paljon käytetty, mutta hyvin hajanaisesti määritelty käsite (Entman 1993,51). Entmanin mukaan kehystäminen tarkoittaa tiettyjen näkökulmien valitsemista koetusta todellisuudesta ja niiden nostamista näkyväksi viestinnällisessä tekstissä tavalla, joka tukee tiettyä ongelman määrittelyä, tulkintaa, moraalista arviota tai hoitokeinoa (Entman 1993, 52). Kehykset vaikuttavat siihen, miten yleisö huomaa, ymmärtää ja muistaa tietyn ”ongelman” ja niiden ulkopuolelle jätetyt tulkinnat ovat yhtä merkittäviä kuin tulkinnat, joita ne sisältävät (Entman 1993, 54).

Entman muistuttaa kuitenkin, että tekstin pääasiallinen tapa kehystää on merkittävämpi kuin vaikeammin havaittavammat tavat, joilla sitä voisi tulkita: esimerkkinä hän sanoo, että jos lasin kuvataan olevan puoliksi täynnä, harva uskoo sen olevan puoliksi tyhjä (Entman 1993, 56).

Seppäsen ja Väliiverosen mukaan yhteiskunnallisten liikkeiden toimintakyky ja jäsenten rekrytoiminen on sidoksissa siihen, miten ne saavat omat näkökulmansa yleiseen tietouteen ja hyväksytyiksi (Seppänen ja Väliverronen 2012, 98).

Hallin mukaan media on tärkeimpiä yleisen mielipideilmapiirin määrittäjiä ajankohtaisissa ja kiistanalaisissa asioissa. Media ei kuitenkaan varsinaisesti pääätä julkista suhtautumista, vaan rooli lankeaa *ensisijaisille määrittelijöille* (primary definers), joiden lausumista median representaatio syntyy. Vaikka median ja vallanpitäjien intressit eivät ole aina yhtenäisiä, uutistytön prosessit nostavat usein yhteiskunnallisten instituutioiden, kuten poliisin, näkemykset keskiöön (Hall ym. 1978.)

Kehyksiä syntyy myös journalismin ulkopuolella muiden yhteiskunnallisten vaikuttajien toimesta, ja merkityksien nostaminen valtavirtaan mediassa on kamppailua eri tahojen välillä. Esimerkiksi eläinsuojelijat pyrkivät nostamaan esille elintarviketeollisuuden häkkikanojen kurjia oloja, kun taas teollisuus saattaa kutsua kyseisten lintujen munia “onnellisten kanojen muniksi”. (Seppänen ja Väliaverronen 2012, 98–99.)

Aloitin analyysin lukemalla kaikki pääkirjoitukset läpi ja tekemällä jokaisesta systemaattiset muistiinpanot. Sen jälkeen aloin hahmottelemaan tihentymiä tiettyjen tapahtumien, ajatusten ja argumenttien välillä, jotka esiintyivät teksteissä toistuvasti. Muodostin näiden pohjalta kehykset, joita tässä tutkimuksessa kertyi viisi kappaletta.

Osassa pääkirjoituksista oli kuvituskuvia tekstien yhteydessä, mutta aineiston tasapuolisen arvioinnin nimessä rajasin ne kuvateksteineen analyysin ulkopuolelle.

4 ANALYYSI JA TULOKSET

Pääkirjoitusten analyysissä selvisi, että Elokapinan toiminnan kehystäminen oli pääkirjoituksissa kokonaisuudessaan kohtalaisen yhtenäistä. Tutkimusmetodini avulla löysin aineistosta yhteensä viisi kehystä, jotka ovat ärsyttämisen ja polarisaation kehys, nuoruuden ja idealismin kehys, väärin keinojen kehys, oikeiden keinojen kehys sekä kipuilevan valtionvallan kehys.

Aineistosta löytyi kaksi pääkirjoitusta, jotka poikkesivat selvästi muista. Käsittelen *Suomenmaan* pääkirjoitusta tarkemmin nuoruuden ja idealismin kehysten yhteydessä ja *Voiman* pääkirjoitusta taas ärsyttämisen ja polarisaation kehysten yhteydessä. Tutkielman lopusta löytyy liite, jossa on taulukoitu mitä kehyksiä mistäkin kirjoituksesta löytyy (Liite 2).

4.1 Kehykset

Kehyksistä yleisimpiä olivat väärin keinojen, kipuilevan valtiovallan sekä ärsyttämisen ja polarisaation kehykset. Harvinaisin kehys oli nuoruuden ja idealismin kehys, joka esiintyi viidessä tekstissä. Oikeiden keinojen kehys löytyi yhdeksästä tekstistä.

Jätin median suhtautumisen ilmastonmuutokseen kehysten ulkopuolelle, sillä yhdessäkään tekstissä ei kyseenalaistettu tarvetta ilmastotoimille ja useassa niitä myös vaadittiin. Omana kehystenään se olisi koskettanut aineiston jokaista tekstiä ja olisi ollut sisällöltään köyhä.

4.1.1 Ärsyttämisen ja polarisaation kehys

Ärsyttämisen ja polarisaation kehys löytyi kaikista paitsi yhdestä aineiston pääkirjoituksesta, tehden siitä kaikista yleisimmän.

Kehyksessä Elokapinaa kuvataan tahona, joka aiheuttaa ärtymystä tavallisissa ihmisissä ja luo toiminnallaan vastakkainasettelua itsensä ja muiden välille.

Ärtymystä ihmisissä herättävät kehysten mukaan Elokapinan keinot ja erityisesti liikenteen pysäyttäminen. *Ilkka-Pohjalaisen* pääkirjoituksessa mainitaan esimerkkinä

Kesäkapina-mielenosoituksen järjestyspaikan ”ohiajaneet, joista moni mietti, miten noin suurella joukolla työkäisiä on aikaa vetelehtiä työaikana kadulla” (Mantila 2021). Harmia aiheuttaa myös itse kansalaistottelemattomuus, joka ei kerää sympatiaa rasittamalla turhaan sivullisia viranomaisia (Keskinen 2021).

Elokapinan herättämät tunteet ulkoistetaan usein artikkeleissa kolmannen osapuolen, eli tavallisten kansalaisten kokemiksi.

Elokapinaa kuvataan vastakkainasettelujen ja jakolinjojen aiheuttajana esimerkiksi siksi, että ”äärikeinot synnyttävät väistämättä myös vastusta, ja siksi on syytä pohtia, milloin ne kääntyvät ajettavaa asiaa vastaan” (Ilta-Sanomat 2021). *Ilta-Sanomien* pääkirjoitus myös vihjaa sanavalinnoillaan ”yhteenoton vaarasta” ja ”käsirysystä” poliisin kanssa, että Elokapinan mielenosoitukset eivät olisi väkivallattomia (emt.).

Ärsyttämisen arvioidaan muutamassa tekstissä olevan tahallista, sillä Elokapinan toiminta perustuu mediahuomiolle. Iltalehden mukaan ”kukaan ei olisi kiinnostunut – kannustanut, ärsyyntynyt tai mediaseurannut – jos tuhatkunta syyskapinalaista olisi osoittanut mieltä keskenään jossain syrjässä Kansalaistorilla” (Karvala 2021b). Myös pidätystapahtumien arvioidaan olevan keskeinen osa mielenilmauksien julkisuutta hakevaa strategiaa (Savon Sanomat 2021).

Jopa aineistossa muiden tekstien yhtäläisyydestä poikkeavassa *Voiman* pääkirjoituksessa mainitaan, että Elokapina ärsyttää ihmisiä (Männynväli 2021). *Voiman* pääkirjoituksessa se tosin kytketään siihen, että ”yhteiskunnalliset konfliktit paljastavat matkan pikkuporvarillisesta sovinnaisuudesta fasismiin pelottavan lyhyeksi” (emt.).

Toisaalta ärtymystä myös osittain kyseenalaistetaan, sillä monia muita mielenosoituksia ja riesaa aiheuttavia lakkoja siedetään ja ymmärretään (Helsingin Sanomat 2021b). Myös esimerkiksi *Suomenmaassa* huomautetaan, että kritiikki kohdistuu lähinnä Elokapinan keinoihin, eikä tavoitteisiin (Suomenmaa 2021).

Ärsyttämisen ja polarisaation kehyksessä toistuvat sanavalinnoissa ärsyttäminen, provosointi, vastakkainasettelu, huomionhakuisuus ja jakolinjojen luominen. Lehtien mukaan liike ei kerää keinoillaan ymmärrystä tai sympatiaa.

4.1.2 Nuoruuden ja idealismin kehys

Nuoruuden ja idealismin kehysten yhdistävänä piirteenä toimii ajatus siitä, että Elokapinan tarkoitus on hyvä, mutta nuoret mielenosoittajat toimivat vastoin omaa etuaan. Kehys löytyi yhteensä viidestä aineiston tekstistä.

Viidessä pääkirjoitusta viitataan siihen, että Elokapinan mielenosoittajat ovat nuoria. Helsingin uutiset mainitsi osan mielenosoituksista kiinniotetuista olevan alaikäisiä (Kannala 2021).

Keskeistä kehyksessä on, että poliittinen aktiivisuus nähdään sinänsä hyvänä. Aktivismiin puute ilmastonmuutoksen suhteen olisi jopa huolestuttavaa ja on ”ymmärrettävää, että etenkin nuoret pyrkivät vaikuttamaan tulevaisuuteensa ja lastensa tulevaisuuteen vahvoin keinoin” (Helsingin Sanomat 2021a).

Elokapinan poliittisen aktiivisuuden kanavointitapaa kuvataan kuitenkin liian idealistiseksi tai naiiviksi. Elokapinan tavoitteet nähdään hienoina, mutta on ”sääli” että ”tapa ilmaista huoli on täysin väärä” (Mantila 2021).

Ääriesimerkin tarjoaa *Helsingin Uutiset*, joka vertaa Elokapinaa kiukuttelevaan uhmaikäiseen lapseen, joka ”huutaa aikansa, mutta lopettaa, jos vanhempi ei tanssi toistuvasti lapsen vaateiden mukaisesti” (Kannala 2021). Pääkirjoituksen mukaan Elokapinalle ei pitäisi antaa lainkaan huomiota median, poliitikoiden tai erimielisten osalta, jotta heidän toimintansa saadaan loppumaan (emt.). Kirjoitus asettaa myös nuoret uhrin asemaan, sillä Elokapina lietsoo heissä syyttä ilmastoahdistusta (emt.).

Suomenmaan pääkirjoitus tuo Elokapinan toiminnan osaksi suomalaishistorian nuorten poliittisen aktiivisuuden jatkumoa, nostaten esiin Kojjärven mielenosoituksista politiikkaan nousseet vihreiden kansanedustajat ja vasemmistonuorten riveissä aikanaan mielenosoittaneet Erkki Tuomiojan ja Björn Wahlroosin (Suomenmaa 2021).

Teksti argumentoi, että Suomen poliittisella järjestelmällä on kyky sopeuttaa radikaalikin liikkeet vaikuttamaan demokraattisen järjestelmän kautta ja että “Mannerheimintiellä istuu nytkin tulevia kansanedustajia ja ministereitä” (emt.).

On mielenkiintoista, että kehyksen piiriin kuulumattomassa *Savon Sanomien* pääkirjoituksessa Koijärvi mainitaan positiivisessa valossa, mutta Elokapinan kohdalla teksti päättyy siihen että, “yhteiskunnan toimintojen pitkäaikainen häiritseminen ja vahvat vastakkainasettelut eivät ole hedelmällisiä” (Savon Sanomat 2021). Mielenosoituksia ei kuitenkaan vertailla keskenään, vaikka niistä löytyy yhtäläisyyksiä.

Kahdessa pääkirjoituksessa mainitaan myös, että Elokapinan hallitukselta vaaditut toimet, kuten hiilineutraalius vuoteen 2025 mennessä, ovat epärealistisia (Helsingin Sanomat 2021a; Karvala 2021b). Myös *Helsingin Sanomien* mukaan Elokapinan vaatimukset ovat radikaaleja (Helsingin Sanomat 2021b). *Voiman* pääkirjoituksen mukaan toimet ovat välttämättömiä, jos elämän edellytykset halutaan säilyttää seuraaville sukupolville (Männynväli 2021).

Kehyksen keskeinen argumentti on, että elokapinalaiset eivät syystä tai toisesta ymmärrä käyttämiensä keinojen seurauksia, jotka sotivat heidän tavoitteitaan vastaan. Kehyksessä liikkeen tarkoitusta pidetään hyvänä, mutta sen tavoitteita kuvataan radikaaleiksi ja epärealistisiksi. Kehyksen piiriin kuuluvissa *Suomenmaan* ja *Voiman* pääkirjoituksissa tuodaan esiin kaikkien pääkirjoitusten kokonaisuudessa poikkeavia näkemyksiä siitä, että toiminnasta voi seurata jotain hyvää.

4.1.3 Väärin keinojen kehys

Väärin keinojen kehyksessä Elokapinan ajatellaan käyttävän tavoitteidensa saavuttamiseen väärin keinoja. Kehys löytyi yhteensä yhdestätoista pääkirjoituksesta.

Väärin keinojen kehys kytkeytyy tiiviisti ärsyttämisen ja polarisaation kehukseen, sillä Elokapinan mielenosoitustapoja kyseenalaistetaan enimmäkseen niiden aiheuttamien ärsytyksen ja vastakkainasettelujen takia.

Ajoradalla tapahtuva mielenosoittaminen tuomitaan pääkirjoituksissa laajalti ja sitä kuvaillaan esimerkiksi kohtuuttomana ja "kovana keinona". Mielenosoituksen kuvaillaan sekoittaneen Helsingin liikenteen (Mantila 2021) ja *Ilta-Sanomat* kysyy, miksi ilmastonmuutoksen torjunnan takia keskelle Helsinkiä täytyy tehdä taistelutanner (*Ilta-Sanomat* 2021). *Savon Sanomien* mukaan "yhteiskunnan toimintojen pitkäaikainen häiritseminen" ei ole hedelmällistä (*Savon Sanomat* 2021). Ajoradalla mielenosoittaminen kyseenalaistetaan pääkirjoituksissa myös osittain sen vaarallisuuden vuoksi.

Keinojen tuomitsemisessa on sävyeroja. *Kouvolan Sanomien* ja *Ilkka-Pohjalaisen* pääkirjoituksissa todetaan kirjaimellisesti, että Elokapinan keinot ovat väärät. Muissa kehykseen kuuluvissa pääkirjoituksissa vihjataan, että Elokapinan valitsemat keinot eivät tue heidän päämääriänsä tai aiheuttavat muuten haittaa esimerkiksi polarisoimalla.

Kaksi tekstiä kysyy myös, onko Elokapina valmis siihen, että eri tai "väärää" mieltä olevat, kuten uusnatsit, käyttävät samoja keinoja mielenosoituksissaan (*Helsingin Sanomat* 2021a; Karvala 2021a). *Helsingin Sanomat* pohtii myös voiko liike mahdollisena "epäluottamuslauseena demokratialle" ajaa muita turhautuneita kaduille (*Helsingin Sanomat* 2021b).

Kansalaistottelemattomuus tuomitaan laittomuuden perusteella yllättävän harvassa tekstissä. *Savon Sanomien* mukaan lakia täytyy lähtökohtaisesti noudattaa (*Savon Sanomat* 2021), mutta muuten keinojen vääräys tuntuu lähinnä perustuvan niiden ärsyttävyyteen.

Iltalehden mukaan lainvastainen toiminta herättää monissa ärtymystä (Karvala 2021b). Lehti esittää myös hieman erikoisen vaatimuksen, jonka mukaan poliisin ja oikeuslaitoksen turha työllistäminen ei ole järkevää, joten keinot täytyy valita järkevästi mieltä osoitettaessa tai kansalaistottelemattomuutta harjoitettaessa (Keskinen 2021). *Helsingin Sanomat* taas sanoo, että historiallisista syistä lakien haastaminen tuntuu monesta väärältä, vaikka se tehtäisiin hyvissä aikeissa (*Helsingin Sanomat* 2021a).

Väärin keinojen kehyksessä toistuvia sanavalintoja ovat vääräys, häiritsevyys, laillisuus ja kohtuuttomuus. Muutama teksti argumentoi myös, että Elokapinan toiminta saattaa ajaa muita tavoitteiltaan vähemmän hyväksytyjä liikkeitä hyödyntämään heidän keinojaan. Kansalaistottelemattomuuden laillisuutta ei nähdä laajalti yhtä tärkeänä kysymyksenä kuin toiminnan vaikutuksia ihmisten mielipiteisiin.

4.1.4 Oikeiden keinojen kehys

Oikeiden keinojen kehyksessä tarjotaan vaihtoehtoisia keinoja, joilla Elokapina voisi saavuttaa tavoitteensa heidän käyttämiensä tapojen sijaan. Kehyksen piiriin kuuluvat myös ne vaikuttamiskeinot, joita pääkirjoituksissa pidetään hyväksyttävänä.

Seitsemän lehteä mainitsee mielenosoittamisen olevan yksi lailla turvatuista sananvapauden ja demokratian kulmakivistä. Mielenosoittamiselle asetetaan kuitenkin tämän lisäksi erilaisia reunaehtoja: ne eivät saa vaaranataa turvallisuutta tai loukata sivullisten oikeuksia (Karvala 2021a) ja niiden pitäisi toimia "lain puitteissa" (Rönkkö 2021). Tosin *Iltalehden* mukaan tietty määrä kansalaistottelemattomuuttakin on kestettävä (Keskinen 2021).

Mielenosoittamisen lisäksi vaikuttamiseen tarjotaan muitakin keinoja. Niitä ovat esimerkiksi yksilön arjen teot, äänestäminen, sosiaalinen media, ilmasto-ongelmiin liittyvien alojen opiskelu sekä kansainväliset ja kansalliset sopimukset.

Iltalehden mukaan suomalaiset ovat antaneet äänestämällä valtakirjan hallitukselle tehdä ilmastopolitiikkaa (Keskinen 2021) ja *Ilkka-Pohjalainen* muistuttaa, että kevään 2021 kuntavaaleissa vain noin joka toinen vaivautui äänestämään (Mantila 2021). *Helsingin Sanomien* mukaan ympäristönormien säätäminen ja valvonta eivät onnistu ilman viranomaisia (Helsingin Sanomat 2021a).

Kolmessa pääkirjoituksessa käytetään esimerkkinä hyvin toteutetusta mielenosoituksesta 3.6.2021 järjestettyä kulttuurialan Mitta on täysi -mielenosoitusta, jossa kulttuurialan toimijat järjestäytyivät seisomaan muodostelmassa kansalaistorin ympäristöön mustiin pukeutuneena. Poliisin arvion mukaan paikalla oli noin 1500

mielenosoittajaa, jotka osoittivat mieltään kulttuurialalle epäoikeudenmukaisia koronarajoituksia ja tuen puutetta vastaan. (Tahkokorpi ja Vainio 2021.)

Mielenosoitusta kuvaillaan teksteissä visuaalisesti taidokkaaksi, koskettavaksi, sivistyneeksi, tyylikkääksi ja sympatiaa herättäväksi. *Ilkka-Pohjalaisen* mukaan kyseessä oli ”upein mielenosoitus, joka on maassa nähty. On varmaa, että kulttuuriammattilaisten muistutus olemassaolostaan ja tuen tarpeesta muistetaan pitkempään kuin Mannerheimintien leiriytyjien” (Mantila 2021).

Myös maailmanlaajuinen koululaisten ilmastolakko mainitaan esimerkkinä siitä, että ilmastonmuutoksen torjuntaa on vauhditettu laillisinkin keinoin (Keskinen 2021).

Voiman pääkirjoitus ei kuulu oikeiden keinojen kehykseen luokitteluni mukaan, sillä siinä Elokapinan toiminnassa ei nähdä mitään korjattavaa, johon muissa teksteissä tarjotaan tilalle ”oikeita” keinoja.

Oikeiden keinojen kehyksen keskeinen argumentti on, että Elokapina voisi ajaa tavoitteitaan muilla keinoilla paremmin tai laillisesti. Kehyksessä sanavalinnoista nousevat esiin demokratia, mielipiteenvapaus, laillisuus, äänestäminen, ja sympatia.

4.1.5 Kipuilevan valtiovallan kehys

Kipuilevan valtiovallan kehyksessä Elokapinan toimintaa tarkastellaan sen yhteiskunnallisten vaikutusten kautta. Kehyksessä niputtuvat yhteen poliitikkojen, poliisin ja oikeuslaitoksen toiminnan käsittely.

Hallituksen silloista sisäministeriä vihreiden Maria Ohisaloa ja hänen sanomisiaan Elokapinasta käsitellään pääkirjoituksissa paljon. Hänet mainitaan viidessä kirjoituksessa. Ohisalon roolia kuvaillaan hankalaksi: hänen kerrotaan kiemurrelleen kansalaistottelemattomuuden laillisuusksymyksen edessä, mutta Ohisalon suhtautuminen kuvataan suopeana hänen aatetaustansa takia. Esimerkiksi Sanna Marinin ja Sauli Niinistön taas kerrotaan tuominneen laittoman toiminnan (Karvala 2021b).

Ilta-lehdessä kirjoitetaan 21. kesäkuuta Ohisalon olevan oikeassa, kun hän sanoo, että “sisäministeri ei päättä mitä poliisi tekee kunkin mielenosoituksen kohdalla” (Karvala 2021a), mutta myöhemmin 30. syyskuuta “moraalinen myötämielisyys ilmastokapinallisia kohtaan on poliittisesti ymmärrettävää, mutta sisäministerin pestissä laittomuuksien myötäily on kiusallista” (Karvala 2021b). Jonkinlaista ajallista muutosta on siis ainakin yhden pääkirjoitustoimittajan ajattelussa.

Suomenmaa nostaa esiin, että Ohisalon puolueen tausta on Kojjärven mielenosoituksessa ja sanoo sen olevan “oikeus ja kohtuus”, että juuri vihreä sisäministeri ottaa laillisuuteen nyt kantaa. Kirjoitus myös pohtii, että vihreät joutuvat pelkäämään elokapinalaisten järjestäytyvän poliittiseksi puolueeksi. (Suomenmaa 2021.)

Poliisin toiminta mainitaan suoraan kaikissa muissa pääkirjoituksissa *Voimaa* lukuun ottamatta. Se on ymmärrettävää, sillä Elokapiinasta tehdyssä uutisoinnissakin keskityttiin laajalti kansalaistottelemattomuuden aiheuttamiin toimenpiteisiin. Poliisin toimintaympäristöä kuvataan vaikeaksi, sillä heidän tulee turvata järjestyksen säilyminen mutta toisaalta olla rajoittamatta mielenosoittajien perusoikeuksia (Helsingin Sanomat 2021a).

Toimintaa kesän 2021 mielenosoituksissa peilataan lokakuun 2020 Hätäjärru-mielenosoitukseen, josta kerroin aiemmin alaluvussa 3.2. Tapahtumaan viitataan “pippurisumutefiaskona” (Helsingin Sanomat 2021a), jota kritisoitiin laajalti (Karvala 2021a). On huomionarvoista, että sumutukseen viitataan vain alkukesästä kirjoitetuissa pääkirjoituksissa: Syyskapinan aikaan tapausta ei enää mainita, paitsi *Ilta-Sanomissa*, jossa tapahtuma on kehystetty eri tavalla kuin muissa kirjoituksissa. Siihen viitataan mielenosoituksena, joka “kärjistyi yhteenotoksi poliisin kanssa” (Ilta-Sanomien 2021).

Kesällä 2021 Poliisin ottama linja nähdään parempana ja kuusi lehteä kuvaileekin, että poliisi on tällä kertaa maltillisempi, pitkämielisempi tai kärsivällisempi. Helsingin Uutiset toteaa, että poliisi “turvasi kiistatta mielipiteen- ja sananvapauden oikeudet” (Kannala 2021).

Syyskapinan aikana tehdyistä pääkirjoituksista kolmessa todetaan poliisin ehdottaneen Elokapinalle vaihtoehtoista mielenosoituspaikkaa Mannerheimintien sijaan ja että liike sivuutti nämä pyynnöt. Poliisi kuvataan neuvotteluun valmiina tahona, kun taas Elokapina on haluton joustamaan.

Mielenosoitusten turvaamista ei kuitenkaan nähdä poliisin ydintehtävänä. Esimerkiksi Savon Sanomien mukaan poliisilla olisi voinut olla tähdellisempääkin tehtävää (Rönkkö 2021).

Aineiston ajallisesti viimeisessä *Iltalehden* pääkirjoituksessa kerrotaan siitä, miten Elokapinan aktivistien sadat rikosjutut ruuhkauttavat syyttäjälaitosta ja pian myös käräjäoikeutta. Kirjoituksessa sanotaan myös, ettei poliisin ja oikeuslaitoksen turha työllistäminen ole järkevää. (Keskinen 2021.)

Kehyksen keskeisiä argumentteja ovat, että sisäministeri Ohisalo ei todennäköisesti aatetaustansa takia tuominut mielenosoitusten laittomuutta – etenkin, kun hänen puolueensa juuret ovat samankaltaisissa mielenosoituksissa. Poliisin päätöstä sumuttaa mielenosoittajia ei hyväksytty, mutta kesän 2021 mielenosoituksissa poliisin toimintaa kehuaan. Elokapinan kuvataan kieltäytyvän neuvottelusta poliisin kanssa ja liikkeen toiminnan nähdään aiheuttavan turhaa työtä viranomaisille.

4.2 Tutkimuskysymykseen vastaaminen

Tutkimuskysymykseni oli, miten Elokapinaa ja sen toimintaa kehystetään suomalaisten sanomalehtien pääkirjoituksissa. Löytämäni ärsyttämisen ja polarisaation kehys, nuoruuden ja idealismin kehys, väärin keinojen kehys, oikeiden keinojen kehys sekä kipuilevan valtionvallan kehys muodostavat kohtalaisen yhdenmukaisen kuvan siitä, miten Elokapinaa ja sen toimintaa kehystettiin sanomalehtien pääkirjoituksissa.

Elokapinaa kehystetään liikkeenä, joka ajaa hyvää asiaa huonoilla keinoilla. Keinot nähdään huonona enimmäkseen siksi, että ne ärsyttävät tavallisia ihmisiä. Liikkeen toiminnan kuvataan luovan yhteiskuntaan jakolinjoja ja vastakkainasettelua haitaten näin yhteiskunnan ilmastonmuutoskeskustelua.

Osittain Elokapinan jäseniä myös kuvaillaan nuoriksi, jotka eivät ymmärrä valitsemiensa keinojen seurauksia. Liikkeen vaatimuksia kutsutaan myös epärealistisiksi. Elokapinan oikeus osoittaa mieltään myönnetään ja mielenosoittaminen nähdään merkinä toimivasta yhteiskunnasta, mutta kansalaistottelemattomuus asettautumalla ajoradalle tuomitaan. Kansalaistottelemattomuuden nähdään sotivan suomalaisten oikeustajua vastaan sekä aiheuttavan turhaa työtä viranomaisille.

Elokapinalle tarjotaan pääkirjoituksissa lukuisia muita vaikuttamistapoja: päällimmäisenä äänestämistä, mutta myös sosiaalista mediaa, ilmasto-ongelmiin liittyvien alojen opiskelua sekä arjen tekoja.

Vain kahdessa poikkeavassa pääkirjoituksessa pohditaan, että Elokapinan toiminnasta nykymuodossaan voi syntyä jotain hyvää. Liikkeen jäsenet ovat *Voiman* mukaan toimineet oikein mielenosoituskeinojaan ja -tavoitteitaan valitessaan ja *Suomenmaan* mukaan heistä voisi tulla tulevaisuuden poliitikkoja, koska historiallisesti näin on käynyt ennenkin.

Elokapinan mielenosoituksia seurattiin kesällä ja syksyllä 2021 live-lähetyksissä ja päivittyvissä seurannoissa, minkä voidaan nähdä muodostaneen mediatapahtuman. Pääkirjoitukset eivät ota pelkästään kantaa Elokapinan toimintaan vaan myös siihen hybridiin mediatapahtumaan, joka toiminnan seuraamisesta syntyi. Teksteissä pohditaan esimerkiksi sitä, että häiritsevillä keinoilla on helppo saada julkisuutta.

Osassa aineistosta tämä vaikuttaa jopa ärsyttäneen kirjoittajia ja Helsingin Uutiset vaatikin, että liike jätettäisiin huomiotta, jotta mielenosoittaminen loppuu (Helsingin Uutiset 2021). Kirjoitusten mukaan Elokapina on provosoinut kansalaisia ja poliisia, mutta rivien välistä voidaan huomata sen vaikuttaneen myös mediaan itseensä.

Toisin kuin Eiden ja Kuneliuksen tutkimuksessa (2021), pääkirjoitusten ei voida sanoa näkevän Elokapinaa tieteellisen tiedon lähettiläinä, vaan heidän vaatimiaan tavoitteita pidetään epärealistisina. Elokapinaa ei myöskään kuvailla osana suomalaisen ympäristöaktiivisuuden jatkumoa eikä sen aiempia vastineita, kuten Kojjärven mielenosoituksia, huomioida kuin kahdessa tekstissä. Liikkeen mielenosoitusten

käsittely rinnastuu enemmänkin Culver ja McLeodin (2023) tutkimaan *Black Lives Matter* -liikkeeseen, jossa protestin aiheuttanut ongelma jäi lakikysymysten varjoon. Toisaalta Bergmann ja Ossewaarde (2020) huomasivat, että koululaisten ilmastolakon osallistujat nähtiin mediassa lintsajina, joten tavat, joilla Elokapinaa kehystettiin, eivät sinänsä ole yllättäviä.

5 POHDINTA

Tässä tutkielmassa tarkastelin Elokapinan ja sen toiminnan kehystämistä 13:n suomalaisen sanomalehden pääkirjoituksessa. Löysin analyysissä viisi kehystä, jotka maalaavat kokonaisuudessaan melko yhtäläisen, negatiivisen suhtautumisen Elokapinan toimintaan.

Voidaan melko turvallisesti todeta, että tämän tutkielman aineisto kattaa suurimman osan suomalaisten sanomalehtien pääkirjoituksista aikarajauksen ajalta. Sisällöltään ne ovat yllättävän samanlaisia. Tutkimuksen aineistosta on huomattava, että pääkirjoitusten ulkopuolella media on uutisoinut Elokapinasta monipuolisemmista näkökulmista. Esimerkiksi kansalaistottelemattomuuden pitkää historiaa Suomessa on taustoitettu, toisin kuin suurimmassa osassa pääkirjoituksista (Marttinen 2021a).

Tulokset tarjoavat siis lähinnä katsauksen siihen, mitä pääkirjoitustoimituksissa pohdittiin mielenosoitusten aikaan. Koska pääkirjoitukset kuitenkin edustavat lehden linjaa, tuloksista voi pyrkiä vetämään johtopäätöksiä journalistisen median suhteesta Elokapinaan.

Kysyin johdannossa, voiko median suhtautuminen ilmastoaktivisteihin vaikuttaa yleisön mielipiteisiin koko ilmastokriisin suhteen. Tähän kysymykseen ei tämän tutkimuksen tuloksilla voi välttämättä vastata, mutta vaikuttaisi siltä, että toimituksissa uskotaan Elokapinan vaikuttavan ilmastokeskusteluun negatiivisesti aiheuttamalla polarisaatiota ja vastakkainasetteluja.

Tästä johtuen pääkirjoitukset päätyvät tuomitsemaan liikkeen toiminnan. Lehdet vaikuttavat siis haluavan suojella ilmastomuutoskeskustelua ja pitävän koko kansan osana sitä.

Elokapina on toistaiseksi jatkanut toimintaansa: keväällä 2023 liike on osoittanut mieltään Lapin Aalistunturin hakkuita vastaan leiriytymällä hakkuualueelle (Saavelainen 2023) ja tukkinut tien UPM:n Kymin sellutehtaalle vaatiakseen yritykseltä vastuunkantoa sen uudesta sellutehtaasta, joka avattiin kuivuuden kurittamaan Uruguayhin (Pesu ja

Lönblad 2023). Kummassakin tapauksessa liikkeen jäseniä on pidätetty poliisin toimesta.

Liike on onnistunut pitämään itsensä toistaiseksi julkisuudessa siitä huolimatta, että sen uutisarvon on arvioitu tulevaisuudessa hiipuvan Fridays for Futuren tapaan (Marttinen 2021b). Mielenosoitusten kohde vaikuttaa siirtyneen abstraktimmasta ilmastonmuutoksen vastustamisesta kohti konkreettisempia, pienempiä tavoitteita. Olisi mielenkiintoista tietää, miten tämä tulee vaikuttamaan siihen, kuinka näistä mielenosoituksista uutisoidaan. Jatkotutkimusta ajatellen liikkeen representaatioiden muutoksia voisi vertailla esimerkiksi ajallisesti.

Yksi mielekäs jatkotutkimuksen aihe voisi olla myös tarkempi syventyminen siihen, mikä varsinaisesti on pääkirjoituksen rooli nykyään ja kuvaako se todella ”lehden linjaa”. Tekstilajista tuotettu tutkimus on kohtalaisen vanhaa, eikä tutkimusta käytännössä ole tehty enää verkkojournalismin aikakautena. Asiaa voisi tutkia esimerkiksi päätoimittajia tai pääkirjoitustoimittajia haastattelemalla.

Kokonaisuudessaan Elokapinan voidaan nähdä haastaneen nykyaikaisena protestiliikkeenä sanomalehtien käsityksiä viranomaistoiminnasta, laista ja mahdollisesti jopa moraalista sekä laittaneen toimittajat reflektoimaan omaa rooliaan mediaympäristössä.

LÄHTEET

- Bergmann, Zoe ja Ringo Ossewaarde. 2020. "Youth climate activists meet environmental governance: ageist depictions of the FFF movement and Greta Thunberg in German newspaper coverage." *Journal of Multicultural Discourses* 15 (3) :267–290.
- Caren, Neal, Kenneth T. Andrews, and Todd Lu. 2020. "Contemporary Social Movements in a Hybrid Media Environment." *Annual review of sociology* 46 (1): 443–465.
- Chadwick, Andrew. 2013. *The Hybrid Media System: Politics and Power*. New York: Oxford University Press.
- Couldry, Nick, Andreas Hepp, and Friedrich Krotz. 2010. *Media Events in a Global Age*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Culver, Kathleen Bartzen ja Douglas M. McLeod. 2023. "'Anti-Riot' or 'Anti-Protest' Legislation? Black Lives Matter, News Framing, and the Protest Paradigm." *Journalism and Media* 4 (1): 216–230
- Dayan, Daniel ja Elihu Katz. 1992. *Media Events: the Live Broadcasting of History*. Cambridge: Harvard University Press.
- Dayan, Daniel. 2010. "Beyond media events: disenchantment, derailment, disruption" Teoksessa *Media Events in a Global Age*, toimittaneet Couldry, Nick, Andreas Hepp, ja Friedrich Krotz, 23–31. Lontoo: Routledge.
- Eide, Elisabeth ja Risto Kunelius. 2021. "Voices of a generation the communicative power of youth activism". *Climatic Change* 169 (6): 1–20.
- Elokapina. 2020. "Poliisi käytti pippurisumutetta elokapinan väkivallattomiin mielenosoittajiin". Noudettu 22.5.2023 osoitteesta <https://elokapina.fi/news/press-release/2020/10/03/poliisi-sumutti-mielenosoittajia/>
- Elokapina. 2022. Elokapina.fi.
- Entman, Robert. 1993. *Framing: Toward clarification of a fractured paradigm*. *Journal of Communication* 43 (4): 51–58.

- Eskelinen, Teppo, Tiina Seppälä ja Sanna Ryyänen. 2019. "Kansalaisrohkeus: Tottelemattomia Yksilöitä, Yhteisöjä, Tutkijoita." *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja* 20: 73–84.
- Etelä-Suomen Media. 2023. *Helsingin Uutiset*. Noudettu 20.3.2023 osoitteesta <https://mediamyynti.etelasuomenmedia.fi/printti/helsingin-uutiset/>
- Hall, Stuart, Chas Critcher, Tony Jefferson, John Clarke ja Brian Roberts. *Policing the crisis: Mugging, the state, and law and order*. Hong Kong: The Macmillan Press Ltd.
- Heinimäki, Jaakko. 2021. "Pääkirjoitus: Kirkon ei pidä taipua painostukseen" *Kirkko ja kaupunki* 20.10.2021. Noudettu 28.11.2021 osoitteesta <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/paakirjoitus-kirkon-ei-pida-taipua-painostukseen>
- Heiskanen, Sofia. 2022. "Elokapinan kansalaistottelemattomuus: sisällönanalyysi kansalaistottelemattomuuteen liittyvistä argumenteista ja näkemyksistä Helsingin Sanomissa ja Yle Uutisissa." Kandidaatintutkielma, Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202206103224>
- Helminen, Milla. 2021. "'Lievin mahdollinen voimankäyttö": Diskurssianalyttinen tutkimus #elokapina-tviiteistä." Pro gradu –tutkielma, Turun yliopisto. <http://www.urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021052832089>
- Hirvonen, Saara. 2021. "Elokapina aikoo jatkaa mielenosoitustaan niin kauan, että hallitus vastaa huutoon – Yle esitti 5 tärkeää kysymystä järjestäjille". *Yleisradio* 21.6.2021. Noudettu 3.3.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11991705>
- Holmberg, Jukka. 2004. *Etusivun politiikkaa: yhteiskunnallisten toimijoiden representointi suomalaisissa sanomalehti uutisissa 1987–2003*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Ikävalko, Kari ja Maria Stenroos. 2020. "Kaikki Helsingin ilmastomielenosoituksessa kiinni otetut vapautettu – "Poliisin voimankäyttö arvioidaan", sanoo sisäministeri Ohisalo". *Yleisradio* 3.10.2020. Noudettu 1.3.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11577948>
- Jokinen, Matilda ja Kaisa Rautaheimo. 2023. "IPCC: Elämän turvaamiseksi maapallolla on monia keinoja, jos toimimme nopeasti". *Helsingin Sanomat* 20.3.2023.

Noudettu 24.5.2023 osoitteesta <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000009459972.html>

Karhu, Otso. 2022. "Poliisihallitus: poliisi ei toiminut väärin Elokapinan mielenosoituksessa, mutta viestintä ontui." *Yleisradio* 16.12.2022. Noudettu 20.3.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20009141>

Karppi, Tiina, Ilona Koivisto, Otso Karhu, Markku Haavisto, Anne Orjala, Saara Hirvonen, Mia Gertsch, Anna Näveri, Marika Harjumaa, Tiina Jutila, Meeri Niinistö, Jesse Mäntysalo, Inka Haukka, Vesa Marttinen, Susanna Siironen ja Simo Kymäläinen. "Elokapinan viikon kestänyt mielenosoitus päättyy tänään Senaatintorilla – keskusteluista ministerien kanssa jäi mielenosoittajille pettynyt olo". *Yleisradio* 17.6.2021, päivitetty 24.6.2021 kello 15:49. Noudettu 1.3.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11987288>

Kaskela, Elias. 2022. "Elokapina-kohun muodostuminen journalismin ja Twitterin vuorovaikutteisessa julkisuudessa". Maisterintutkielma, Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-202203141812>

Katz, Elihu, ja Tamar Liebe. 2010. "No More Peace! How Disaster, Terror and War Have Upstaged Media Events" Teoksessa *Media Events in a Global Age*, toimittaneet Couldry, Nick, Andreas Hepp, ja Friedrich Krotz, 32–42. Lontoo: Routledge.

Kirsi, Katri ja Marjatta Rautio. 2020. "Poliisihallitus mielenosoittajien sumuttamisesta: Emme havainneet lainvastaista käytöstä poliisin puolelta – Helsingin poliisin päällikkö: Meille jäi vain huonoja vaihtoehtoja". *Yleisradio* 8.10.2020. Noudettu 1.3.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11584387>

Konttinen, Esa. 1999b. *All Shades of Green: the Environmentalization of Finnish Society*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Koskela, Mika, Jaakko Mannermaa, Ilona Koivisto, Tiina Karppi, Riikka Kajander, Markku Haavisto, Jussi-Pekka Panttila, Varpu Kiviranta, Silja Viitala, Simo Kymäläinen, Susanna Siironen ja Elina Jämsen. 2021. "Poliisi otti kiinni 51 Elokapinan mielenosoittajaa – Valtioneuvoston linnan sisäänkäynnin tukkineita epäillään törkeästä julkisrauhan rikkomisesta". *Yleisradio* 29.9.2021, päivitetty 9.10.2021 kello 13:09. Noudettu 3.3.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-12120282>

- Kumpu, Ville. *Ympäristö, politiikka ja julkisuus: Kolme tapaustutkimusta journalistisen julkisuuden rakentumisesta ja merkityksestä ympäristöpolitiikassa*. Tampere: Tampere University Press, 2020.
- Kuokkanen, Katja. 2022. "Seitsemän poliisia sai syytteet Elokapinan mielenosoittajien sumuttamisesta – "Poliisi ylitti valtuutensa". *Helsingin Sanomat* 3.6.2022. Noudettu 1.3.2023 osoitteesta <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008862401.html>
- Kuparinen, Susanna. 2022. "Pääkirjoitukset vaativat leikkauksia, sisäsivut kertovat niiden seurauksista." *Journalisti* 21.12.2022. Noudettu 24.5.2023 osoitteesta <https://journalisti.fi/nakokulmat/2022/12/paakirjoitukset-vaativat-leikkauksia-sisasivut-kertovat-niiden-seurauksista/>
- Marttinen, Vesa. 2021a. "Kutsuntalakko, Kojjärvi ja turkistarhaiskut tasoittivat tietä Elokapinalle – kansalaistottelemattomuudella on Suomessa pitkät juuret". Yleisradio 10.10.2021. Noudettu 26.5.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-12132100>
- Marttinen, Vesa. 2021b. "Kun Elokapina estää liikenteen Mannerheimintiellä, media saapuu paikalle – miksi kansalaistottelemattomuus pääsee valokeilaan?" Yleisradio 17.10.2021. Noudettu 26.5.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-12140138>
- Maukonen, Riikka. 2019. "Ilmastomielenilmaus pysäytti Kaivokadun liikenteen Helsingin keskustassa". *Helsingin Sanomat* 15.4.2019. Noudettu 3.3.2022 osoitteesta <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006072868.html>
- Mäntymaa, Eero. 2019. "Anna Leppä ja Elina Kauppila ahdistuivat ilmastonmuutoksesta ja haluavat nyt suoraa toimintaa – "En haluaisi olla tässä, mutta on pakko tehdä jotain"". *Yleisradio* 10.4.2019. Noudettu 3.3.2022 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-10732616>
- Pesu, Ilona ja Kirsi Lönnblad. 2023. "Ympäristöliike Elokapina protestoi Kouvolassa – ainakin 50 mielenosoittajaa tukki tiet UPM:n Kymin sellutehtaalle". Yleisradio 2023. Noudettu 26.5.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20032797>
- Pietilä, Jyrki. 2008. *Kirjoitus, juttu, tekstielementti: suomalainen sanomalehtijournalismi juttutyyppeiden kehityksen valossa printtimedian vuosina 1771-2000*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

- Saavelainen, Heli. 2023. "Kiista metsästä". *Helsingin Sanomat* 31.1.2023. Noudettu 26.5.2023 osoitteesta <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009352197.html>
- Sonnevend, Julia. 2018. "The Lasting Charm of Media Events." *Media, culture & society* 40 (1): 122–126.
- Suomenmaa*. 2023. Mediatiedot. Noudettu 20.3.2023 osoitteesta <https://www.suomenmaa.fi/mediatiedot/>
- Suppanen, Selma. 2022. "Kapinaa ja kansalaistottelemattomuutta: Protestikuvien representaatiot ympäristöliike Elokapinan Instagramissa." Kandidaatintutkielma, Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202201101198>
- Tahkokorpi, Tuuli ja Olli Vainio. 2021. "Kulttuuri- ja tapahtuma-alan väkevä hätähuuto Helsingissä: "Täällä on ihmisiä, joilla ei ole varaa ruokaan ja vuokraan"". *Iltalehti* 3.6.2021, muokattu 3.6.2021. Noudettu 16.5.2023 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/8e42a21d-c29e-411d-b3aa-32b6be19bc23>
- Väliverronen, Esa. 1996. *Ympäristöuhkan anatomia: Tiede, mediat ja metsän sairaskertomus*. Jyväskylä: Vastapaino.

AINEISTOLÄHTEET

- Helsingin Sanomat*. 2021a. "Pääkirjoitus: Elokapina luo painetta kohtalonkysymyksen ympärille". *Helsingin Sanomat* 21.6.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000008072630.html>
- Helsingin Sanomat*. 2021b. "Pääkirjoitus: Ilmastoaktivistien valitsemat keinot eivät välttämättä vauhdita toivottua muutosta". *Helsingin Sanomat* 28.9.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000008295372.html>

- Ilta-Sanomat*. 2021. "Pääkirjoitus: Elokapinan kärjistys tekee hallaa ilmastokeskustelulle – ympäristöasioissa voi onnistua ilman käsirysyä poliisin kanssa". *Ilta-Sanomat* 29.9.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.is.fi/paakirjoitus/art-2000008298685.html>
- Kannala, Kari. 2021. "Pääkirjoitus: Elokapina on kuin kiukutteleva lapsi – kun sille ei anna huomiota, se hiljenee". *Helsingin Uutiset* 23.6.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.helsinginuutiset.fi/paakirjoitus-mielipide/4197098>
- Karvala, Kreetta. 2021a. "Pääkirjoitus: Moni ärtyi Elokapinan mielenosoituksesta, mutta poliisin pinna piti". *Iltalehti* 21.6.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/paakirjoitus/a/d6e979ed-ef9a-4c1f-8f88-2ce7ea896379>
- Karvala, Kreetta. 2021b. "Pääkirjoitus: Elokapinan toiminta herättää tunteita – ja se on tarkoituskin". *Iltalehti* 30.9.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/paakirjoitus/a/fd71ada5-8135-4427-9143-a8e6ab558f76>
- Keskinen, Juha. 2021. "Pääkirjoitus: Elokapina tukkii pian myös oikeuslaitoksen". *Iltalehti* 17.10.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/paakirjoitus/a/1cacf2c8-8f1c-4baa-90c2-e274a07cbd40>
- Lakka, Pekka. 2021. "Pääkirjoitus: Keinoilla on väliä, kun mielenosoituksella halutaan vaikuttaa". *Kouvolan Sanomat* 18.6.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.kouvolansanomat.fi/paakirjoitus-mielipide/4192732>
- Mantila, Markku. 2021. "Pääkirjoitus: Elokapina valitsi keinonsa väärin – ilmastonmuutoksen vastainen mielenosoitus muuttui silkaksi kiusanteoksi". *Ilkka-Pohjalainen* 20.6.2021, päivitetty 2.6.2022 kello 11.47. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://ilkkapohjalainen.fi/paakirjoitus/paakirjoitus-elokapina-valitsi-keinonsa-vaarin-ilmastonmuutoksen-vastainen-mielenosoitus-muuttui-silkaksi-kiusanteoksi-1.15056677>
- Männynväli, Emilia. 2021. "Pääkirjoitus: Kapina ei kysy lupaa". *Voima* 4.10.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta <https://voima.fi/blogit/paakirjoitus/2021/paakirjoitus-kapina-ei-kysy-lupaa/>

Rönkkö, Seppo. 2021. "Päätoimittajalta: Ilmastohuoli ei ole harvojen performanssi".

Savon Sanomat 2.10.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta

<https://www.savonsanomat.fi/paakirjoitus-mielipide/4314513>

Savon Sanomat. 2021. "Pääkirjoitus 23.6.2021: Kansalaisaktivismi ei voi olla holtitonta". *Savon Sanomat* 23.6.2021. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta

<https://www.savonsanomat.fi/paakirjoitus-mielipide/4196727>

Suomenmaa. 2021. "Mannerheimintielläkin istuu tulevia kansanedustajia ja ministereitä – toivottavasti". *Suomenmaa* 4.10.2021 kello 21:00, muokattu 4.10.2021 kello 19:00. Noudettu 20.4.2023 osoitteesta

<https://www.suomenmaa.fi/paakirjoitus/mannerheimintiellakin-istuu-tulevia-kansanedustajia-ja-ministereita-toivottavasti/>

LIITE 1: AINEISTO

Aineisto järjestettynä julkaisupäivämäärän mukaan

	Otsikko	Julkaisupäivämäärä
Kouvolan Sanomat	Pääkirjoitus: Keinoilla on väliä, kun mielenosoituksella halutaan vaikuttaa	18.6.2021
Ilkka-Pohjalainen	Pääkirjoitus: Elokapina valitsi keinonsa väärin – ilmastonmuutoksen vastainen mielenosoitus muuttui silkaksi kiusanteoksi	20.6.2021
Helsingin Sanomat	Elokapina luo painetta kohtalonkysymyksen ympärille	21.6.2021
Iltalehti	Pääkirjoitus: Moni ärtyi Elokapinan mielenosoituksesta, mutta poliisin pinna piti	21.6.2021
Helsingin Uutiset	Pääkirjoitus: Elokapina on kuin kiukutteleva lapsi – kun sille ei anna huomiota, se hiljenee	23.6.2021
Savon Sanomat	Pääkirjoitus 23.6.2021: Kansalaisaktivismi ei voi olla holtitonta	23.6.2021
Helsingin Sanomat (2)	Ilmastoaktivistien valitsevat keinot eivät välttämättä vauhdita toivottua muutosta	28.9.2021
Ilta-Sanomat	Pääkirjoitus: Elokapinan kärjistys tekee hallaa ilmastokeskustelulle – ympäristöasioissa voi onnistua ilman käsirysyä poliisin kanssa	29.9.2021
Iltalehti (2)	Pääkirjoitus: Elokapinan toiminta herättää tunteita – ja se on tarkoituskin	30.9.2021
Savon Sanomat (2)	Päätoimittajalta: Ilmastohuoli ei ole harvojen performanssi	2.10.2021
Voima	Pääkirjoitus: Kapina ei kysy lupaa	4.10.2021
Suomenmaa	Mannerheimintielläkin istuu tulevia kansanedustajia ja ministereitä – toivottavasti	4.10.2021
Iltalehti (3)	Pääkirjoitus: Elokapina tukkii pian myös oikeuslaitoksen	17.10.2021

LIITE 2: KEHYKSET

Kehyksien esiintyvyys aineistossa

	Ärsyttäminen ja polarisaatio	Nuoruus ja idealismi	Väärät keinot	Oikeat keinot	Kipuileva valtionvalta
Kouvolan Sanomat			x	x	
Ilkka-Pohjalainen	x	x	x	x	x
Helsingin Sanomat	x	x	x	x	x
Iltalehti	x		x	x	x
Helsingin Uutiset	x	x	x	x	x
Savon Sanomat	x		x	x	x
Helsingin Sanomat (2)	x		x		x
Iltta-Sanomat	x		x	x	x
Iltalehti (2)	x	x	x		x
Savon Sanomat (2)	x		x	x	x
Voima	x				
Suomenmaa	x	x			x
Iltalehti (3)	x		x	x	x